

METSÄHALLITUKSEN LIIKETOIMINNAN PALVELU- JA MUUT TOIMINTATAVOITTEET SEKÄ TULOS- JA TULOUTUSTAVOITE VUODELLE 2023

1. Lainsäädäntö

Metsähallituksen toiminta perustuu Metsähallituksesta annettuun lakiin (2016/234). Metsähallituksen tehtävänä on käyttää, hoitaa ja suojella hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi. Metsähallitus harjoittaa toimialallaan liiketoimintaa metsähallituslain 6 ja 7 §:ssä säädettyjen yhteiskunnallisten velvoitteiden puitteissa.

Metsähallituksen liiketoiminnan toimialana on sen hallintaan osoitetun valtion maa- ja vesiomaisuuden taloudellinen hyödyntäminen sekä maa- ja vesiomaisuuden hallintaan liittyvää liiketoimintaa harjoittavien tytä- ja osakkuusyritysten osakkeiden hallinnointi.

Tässä tarkoituksessa Metsähallitus:

- 1) harjoittaa metsätaloutta ja toimittaa puutavaraa asiakkaille;
- 2) harjoittaa maa-ainesliiketoimintaa;
- 3) harjoittaa maa- ja vesialueita koskevaa vuokraus- ja myyntitoimintaa; ja
- 4) harjoittaa maa- ja vesialueita koskevaa hanke- ja kehitystoimintaa.

Metsähallitus saa lisäksi harjoittaa siemen- ja taimituotantoa sekä muuta sen toimialaan kuuluvaa maa- ja vesiomaisuuden taloudellista hyödyntämistä.

Metsätaloutta Metsähallitus harjoittaa valtion metsätalousosakeyhtiöstä annetussa laissa (235/2016) tarkoitetussa osakeyhtiössä, Metsähallitus Metsätalous Oy:ssä.

Metsähallituslain 8 §:n mukaan eduskunta hyväksyy valtion talousarviossa Metsähallituksen keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet. Metsähallituslain 9 §:n mukaan eduskunnan päätettyä valtion talousarviosta maa- ja metsätalousministeriö päättää Metsähallituksen palvelutavoitteista ja muista toimintatavoitteista, Metsähallituksen tulostavoitteesta ja tuloutustavoitteesta sekä tarvittaessa peruspääoman muutosta koskevan eduskunnan päätöksen toimeenpanosta. Tulostavoite on asetettava niin, että Metsähallitus voi saavuttaa lain 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut, liiketaloudellisesti kannattavat palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet.

Metsähallituslain 12 §:ssä säädettyihin Metsähallituksen hallituksen tehtäviin kuuluu tehdä liikelaitoksen talousarvioehdotukseen liittyvä esitys liikelaitoksen seuraavan vuoden palvelutavoitteiksi ja muiksi toimintatavoitteiksi sekä tulostavoitteeksi ja tuloutustavoitteeksi. Metsähallituksen hallitus on käsitellyt asian kokouksessaan 21.12.2022.

2. Metsähallituksen tulostavoitteet

2.1 Eduskunnan päätökset

Eduskunta on vuoden 2023 talousarvion käsittelyn yhteydessä päättänyt tilivuotta 2023 koskien seuraavaa:

1. *Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet*

Metsähallituksen liiketoiminta on ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää ja tuottaa tasaisen tuloutuksen omistajalle. Metsähallituksen liiketoiminnassa sovitetaan yhteen entistä paremmin luonnon monimuotoisuus ja ilmastokestävyys. Metsähallituksen liiketoimintojen kannattavuus säilyy hyvällä tasolla. Metsähallitus ottaa huomioon liiketoimintaa harjoittaessaan ja ohjatesaan tytäryhtiöitä metsähallituslain mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet. Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisella aikaansaadut hyödyt lisääntyvät. Metsähallitus mahdollistaa osaltaan metsäbiotalouden raaka-ainehuollon. Metsähallitus pyrkii liiketoimintakäytössä olevien kiinteistöjen arvon nostamiseen ottaen huomioon yhteiskunnan kokonaishyöty.

2. *Peruspääoman muutokset*

Metsähallituksen peruspääomaa ehdotetaan korotettavaksi 0,507 milj. eurolla.

3. *Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä*

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan liiketoimintaansa varten konsernin ulkopuolista lainaa enintään 50 milj. euroa.

4. *Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten enimmäismäärä*

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2023 enintään 20 milj. euroa. Lisäksi Metsähallitus saa tehdä vuonna 2023 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja myöhempinä tilikausina enintään 20 milj.euroa.

5. *Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä*

Metsähallitus saa antaa toimintaansa varten tarvittavia vakuuksia konsernin ulkopuolisille toimijoille enintään 2,0 milj. euron arvosta.

2.2 Metsähallituksen pitkän aikavälin tavoitteet

Metsähallitusta koskevien omistajapoliittisten linjausten 2020-2024 keskiössä ovat pääministeri Marinin hallitusohjelman kirjauksista erityisesti hiilensidonta- ja ilmastotavoitteet sekä erilaisten tavoitteiden parempi yhteensovittaminen Metsähallituksen toiminnassa. Tämän omistajapolitiikkakauden uusia yhteensovittamistoimenpiteitä ovat mm. jatkuvapeitteisen kasvatuksen osuuden lisääminen uudistushakkuissa, aktiiviset luonnonhoitotoimet talousmetsissä, valuma-aluesuunnittelun tehostaminen vesiensuojelussa sekä metsien lannoituksen lisääminen hiilensidontakyvyn parantamiseksi.

Metsähallituksen liiketoiminnan keskeisenä tavoitteena on edelleen myös tulon tuottaminen omistajalle. Kuluvalle omistajapolitiikkakaudella on pyritty vakaaseen tuloutustasoon (110 miljoonaa euroa/v). Hakkuut valtion metsistä ovat olleet keskimäärin n. 6 miljoonaa m³ vuodessa, mikä on selvästi suurimman kestävän hakkuukertymän alapuolella. Metsähallituksella on tärkeä osuus teollisuuden puuhuollossa, erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa. Hakkuutasojen säilyttäminen ennustettavina valtion metsien osalta on avainasemassa myös uusien investointien houkuttelemisessa näille alueille.

2.3 Metsähallituksen liiketoiminnan palvelu- ja muut toimintatavoitteet 2023

Metsähallituksen liiketoiminnan palvelu- ja muut toimintatavoitteet liittyvät suurelta osin omistajapoliittisiin ilmasto- ja hiilensidonta- sekä yhteensovittamistavoitteisiin ja lisäksi Metsähallituslain 6 §:ssä määritettyihin yhteiskunnallisiin velvoitteisiin.

Metsähallituksen liiketoimintaan kuuluvien metsien käyttöä on tällä hetkellä rajoitettu 603 000:lla tuottovaateen alaisella metsämaahehtaarilla (16,7%) luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden ja saamelaiskulttuurin tarpeiden yhteensovittamiseksi metsätalouden kanssa. Tästä pinta-alasta on kokonaan talouskäytön ulkopuolella puolet ja toinen puolikas rajoitetun käytön piirissä. Rajoitetussa käytössä olevien talousmetsien pinta-ala on lisääntynyt koko omistajapolitiikkakauden ajan.

Toiminnallisten tavoitteitten asettamisessa lähtökohtana on erilaisten tavoitteiden parempi yhteensovittaminen Metsähallituksen liiketoiminnassa sekä yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioimisen tuottamien hyötyjen lisääminen.

Omistajapolitiikan mukaisissa yhteensovittamistavoitteissa 2023 mm. talousmetsiä lannoitetaan 30 000 hehtaarin alueella (huomioiden lannoitteiden hinta ja saatavuus) metsien hiilivaraston lisäämiseksi ja jatkuvapeitteisen kasvatuksen osuutta lisätään uudistusluonteisissa hakkuissa edelleen kohti 25% tavoitetta. Aktiivisia luonnonhoitotoimia toteutetaan Helmi-ohjelman tavoitteiden mukaisesti ja kehitetään ekologista verkostoa sekä uhanalaisten lajien suojeluun liittyvää osaamista. Yhteissuunnittelua kehitetään matkailun, porotalouden ja ympäristöjärjestöjen kanssa.

Uudet yhteensovittamistoimet pienentävät Metsähallituksen metsätalouden tuloja yhteensä 11,61 miljoonalla eurolla vuonna 2023. Tästä noin 3,8 miljoonaa aiheutuu ilmasto-ohjelman toteuttamisesta, 5 miljoonaa euroa jatkuvapeitteisen kasvatuksen osuuden lisäämisestä sekä kiertoaikojen pidentämisestä, 1,2 miljoonaa euroa luonnonhoitotoimien sekä vesiensuojelun tehostamisesta, monimuotoisuuden lisäämisestä sekä metsänkäyttömenetelmien kehittämisestä, 0,91 miljoonaa euroa virkistyskäytön sekä luontomatkaillen kehittämisestä ja porotalouden sekä saamelaiskulttuurin huomioimisesta sekä 0,6 miljoonaa euroa tutkimus- ja kehittämistoiminnasta.

Uusista yhteensovittamistoimista johtuvat tulojen vähennykset ja kustannusten lisäykset vaikuttavat tulevina vuosina Metsähallitus Metsätalous oy:n osingonjakokyyyn ja sitä kautta Metsähallituksen liiketoiminnan tuloutuskykyyn. Omistajapolitiikan 2020-2024 mukainen arvioitu Metsähallituksen liiketoiminnan tulos- ja tuloutustaso on kauden lopussa 114 miljoonaa euroa ja yhteensovittamistoimien tuloja pienentävä vaikutus yhteensä omistajapolitiikkakaudella arviolta 46,5 milj. euroa. Tä-

män lisäksi Metsähallituksessa käytetään lakisääteisten YV-velvoitteiden toteuttamiseen n.80 miljoonaa euroa vuodessa.

Muissa palvelu- ja toimintatavoitteissa mm. lisätään uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia valtion maa- ja vesialueilla, tuetaan huoltovarmuutta, aluetaloutta ja työllisyyttä edistämällä kestävä metsätaloutta ja tehostetaan retkeilyalueverkoston kehittämistä. Metsähallitus osallistuu luonnon virkistyskäyttöstrategian toteutukseen, saattaa loppuun merialueidensa luonnonvarasuunnitteluprojektin ja osallistuu talousvyöhykkeen tuulivoimakehityshankkeiden toimintaperiaatteiden luomiseen Suomen merialueilla. Kuluvan vuoden aikana varaudutaan EU:n biodiversiteettistrategian tietotarpeisiin ja tulevaan toimeenpanoon.

2.4 Metsähallituksen tulos- ja tuloutustavoite

Metsähallituslain 9§ mukaisesti tavoitteet asetetaan ministeriöiden ohjauksessa Metsähallituksen liiketoiminnalle (ei Metsähallituskonsernille). Metsähallituksen liiketoimintaan kuuluu Emo-Metsähallituksen kiinteistökehityksestä koostuva oma liiketoiminta. Myös merituulivoimahankkeet ovat osa tätä kokonaisuutta. Metsätalouden osalta mukana Metsähallituksen liiketoiminnan liikevaihdossa on Metsähallitus Metsätalous Oy:n emolle maksama käyttöoikeuskorvaus (95 milj. euroa vuodessa) oikeudesta harjoittaa yksinoikeudella metsätaloutta valtion mailla sekä sen ja muiden Metsähallituksen tytäryhtiöiden emolle maksamat osingot. Metsähallitus Metsätalous oy:n tulos ei näin ollen vaikuta suoraan Emo-Metsähallituksen tavoitteisiin.

Valtion vuoden 2023 talousarviota laadittaessa asetettiin Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 2023 alustavaksi tulostavoitteeksi 110,6 miljoonaa euroa. Metsähallituksen hallitus päätti joulukuussa 2022 maa- ja metsätalousministeriölle annettavasta esityksestä liiketoiminnan palvelu- ja toimintatavoitteiksi sekä tulos- ja tuloutustavoitteiksi ajanjaksolle 1.1.2023–31.12.2023. Tämän esityksen pohjalta Metsähallituksen liiketoiminnan tulostavoitteeksi vuodelle 2023 asetetaan **112,4 miljoonaa euroa** ja tästä tuloksesta vuonna 2024 valtiolle maksettavaksi alustavaksi tuloutustavoitteeksi **110 miljoonaa** euroa. Liiketoiminnan 2023 tulostavoitetta on tarkennettu vuoden 2023 talousarvioesityksen laatimisen jälkeen nojautuen Metsähallituksen uusiin toiminta- ja talousennusteisiin. Tulos- ja tuloutustavoitteissa on huomioitu omistajapoliittisten linjausten yhteensovittamisvelvoite sekä uusien monimuotoisuutta lisäävien toimenpiteiden kustannusvaikutukset.

2.5 Seuranta

Tulostavoitteiden seuranta perustuu tulosohjaukseen ja siinä yhteydessä tehtävään säännölliseen raportointiin. Keskeiset seurattavat tuloksellisuuden tunnusluvut on esitetty päätöksen liitteessä. Vuoden 2023 yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden toteutumisesta Metsähallitus raportoi koko vuoden osalta tilinpäätöksensä yhteydessä.